

Contribution ID: 204

Tür: Oral Presentation

Argümantasyon ve Yapay Zeka

20 Aralık 2024 Cuma 15:30 (30 dakika)

Argümantasyon, Yapay Zeka sistemleri içinde temel bir çalışma alanı olarak giderek merkezi bir konuma gelmektedir. Argümantasyonun geleneksel mantıksal akıl yürütme ve matematiksel kanıt kavramlarıyla benzerlikleri ve farklılıkları açısından bu alanın ilgi çeken başlıca konuları arasındadır. Bu bağlamda argümantasyon modellerinin formüle edilmesinde birçok farklı alanın katkısından söz edilmektedir. Bu çalışmada ise özellikle yapay zeka alanındaki çalışmaların katkılarına yer verilecektir.

Klasik ele alınışıyla argümantasyon çalışmaları, üzerinde farklı görüşlerin savunulabileceği konular bağlamında iddiaların nasıl temellendirildiği, tartışıldığı ve çözüme kavuşturulduğuna ilişkin tartışmaları kapsar. Argümantasyon kuramcıları, argümanların kullanımı sırasında ortaya çıkan akıl yürütme hatalarını inceleyerek, uygun bir kanıt standardına göre bir argümanı geçerli yapan gereklilikleri ararlar. Dolayısıyla, argümantasyona ilişkin felsefi araştırmalar; bir iddiayı destekleyen geçerli argümantasyonun geçersiz argümantasyondan ayırt edilebilmesini sağlayan mekanizmalar; argüman bileşenlerini ve argümantasyon gelişimini oluşturan genel yapıların analizleri; bir tartışmada karşıt tarafların kendi pozisyonlarını ilerletme ve karşı argümanları zayıflatma süreçleri ile tartışılan soruların karara bağlandığı bağlamlar olarak farklı temalarla karşımıza çıkmaktadır.

Yapay zekada argümantasyon modellerinin gelişimi üzerindeki etkilerin önemli bir yönü, klasik-olmayan mantıktaki gelişmelerdir. Başka deyişle argümantasyon teorisinin yapay zekada kullanımına yönelik motivasyonlar, eksik ve belirsiz bilginin varlığında akıl yürütme ve açıklama yapmaktan kaynaklanmıştır. Klasik önermeler mantığının bu gibi durumları ele almak için bir araç olarak işlevsizliği, yapay zeka içinde monoton-olmayan mantıkların yaygınlaştırılmasına neden olmuştur. Eksik ve belirsiz bilginin varlığında akıl yürütme ve açıklama yapmada klasik tümdengelsel mantığın kullanışlı görünmemesi ve bu durumlara uygulanabilecek başka bir biçimsel yapının bulunmaması, mantığa ilişkin çalışmaların gelişmesinde etkili bir zemin hazırlamıştır. Böylelikle yapay zeka çalışmalarında, monoton-olmayan akıl yürütme formalizmine alan açılmıştır. Bu bildiri, mantığın temel konularından “Argümantasyon” ve “Yapay Zeka” gibi iki alan arasındaki ortak zeminin incelenmesini amaçlamaktadır. Bu ortak zeminin açığa çıkarılması, başta “argüman” olmak üzere Argümantasyonun ve Yapay Zekanın temel kavramlarını açıklamayı gerektirdiğinden savlanan ortaklık iki alanın kavramlarına ilişkin açıklamalar üzerinden gidilerek sunulacaktır. Bu ortak ilgi bir yanıyla, mantığın bir konusu olarak argümantasyonun biçimsel modellerinin yapay zeka sistemlerinin gelişimine katkıları üzerinden ele alınacaktır. Diğer yandan yapay zeka sistemlerindeki gelişmelerin, argümantasyonun görevleri olarak sayılan “tanımlama”, “analiz”, “değerlendirme”, “bulgu” ve “görselleştirme” konusuna sunduğu katkılar üzerinden incelenecektir.

Anahtar Sözcükler: Mantık, argüman, argümantasyon, yapay zeka, akıl yürütme

Country / Ülke

Türkiye

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

haliseavsar92@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-7370-4303

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi

Başlıca yazarlar:: Halise Avşar (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Halise Avşar (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 3.3 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations